

Силабус

навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ ФАРМАЦІЇ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	226 Фармація, промислова фармація
Освітньо-професійна програма	Фармація
Освітній ступінь	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	I ФМ 21
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Фармакології
Викладач курсу	Кандидат фармацевтичних наук, доцент Терещук Софія Іванівна
Контактна інформація викладача	s.terechuk@lma.edu.ua
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://classroom.google.com/c/MTU5MjE1NzkxNDQ0 бакалавр фармації Історія фармації Код класу dy2vsov
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Модулів – 1 Рік підготовки – I Семестр – I Лекції – 20 год. Семінари – 20 год. Самостійна робота – 50 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Історія фармації» є нормативною дисципліною з спеціальності 226 Фармація, промислова фармація. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої фахової освіти необхідні знання для роботи в фармацевтичних закладах. Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичні аспекти становлення та розвитку лікознавства та фармації у світовому аспекті, тенденції розвитку фармацевтичної галузі в Україні та країнах світу.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Історія фармації» є формування у студентів знання історичного шляху розвитку фармації й аптечної справи, детальне та ґрунтовне ознайомлення студентів з історією фармацевтичної науки та практики. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати:

	<ul style="list-style-type: none"> – основні етапи розвитку медицини у зв'язку з розвитком і зміною суспільно-економічних формацій, загальну періодизацію та хронологію розвитку медицини; – основоположні поняття характерні для медицини і фармації окремих історичних центрів цивілізації (стародавній Китай, Індія, Рим, Єгипет, Греція), базові елементи та історичне значення праць видатних вчених різних історичних етапів; – фактори, що впливають на історію та розвиток фармації на різних етапах розвитку світової історії; – досягнення видатних діячів фармацевтичної науки в національну та світову фармацію; – проблеми розвитку фармації в Україні та світі; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно інтерпретувати та аналізувати розвиток фармації в історичній ретроспективі; – аналізувати дані історичної та фармацевтичної літератури; – об'єктивно аналізувати історичні явища, оцінювати досягнення та перспективи розвитку фармації; – застосовувати етичні принципи морального обличчя бакалавра фармації; – використовувати знання при вирішенні професійних проблем; – орієнтуватися в сучасних проблемах охорони здоров'я та сприяти їх вирішенню; – виносити судження щодо перспектив розвитку української фармації та фармацевтичного ринку України; – аналізувати тенденції розвитку фармації за кордоном.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо, застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі вищої (фахової передвищої) освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати усі лекції, семінари курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p> <p>Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.</p> <p>Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених</p>

	<p>занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.</p> <p>Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.</p>
Теми лекцій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Введення у спеціальність «Фармація» 2. Історія лікознавства стародавнього світу 3. Медицина та фармація в епоху середньовіччя 4. Зародження медицини та фармації України-Русі у IX-XIV сторіччя 5. Розвиток медицини та фармації в Україні під час нової доби(XV-XXс.) 6. Історія розвитку фармації України ХХ сторіччя 7. Історичні аспекти розвитку фармації в Галичині 8. Здобутки української фармацевтичної системи за роки незалежності 9. Зародження та розвиток фармацевтичної науки та промисловості 10. Сучасна фармація в країнах світу
Теми семінарських занять	<ol style="list-style-type: none"> 1. Введення в спеціальність «Фармація» 2. Історія лікознавства стародавнього світу 3. Фармація в епоху середньовіччя 4. Зародження медицини та фармації України-Русі в IX-XIV сторіччя 5. Розвиток медицини та фармації в Україні під час нової доби 6. Історичні аспекти розвитку фармації у Галичині 7. Здобутки української фармацевтичної системи за роки незалежності 8. Розвиток фармацевтичної науки та промисловості 9. Сучасна фармація в країнах світу
Теми самостійної роботи.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика аптечного середовища Вашого регіону (підготувати мультимедійну презентацію) 2. Роль Андрея Крупинського у розвитку західноукраїнської медицини (скласти хронологічну таблицю діяльності) 3. Хвороби первісних людей (підготувати мультимедійну презентацію) 4. Медичні знання трипільців, скіфів, слов'янських племен (скласти таблицю) 5. Лікувальні ванни, відвари трав, які використовувала цариця Клеопатра (навести приклади) 6. Внесок алхіміків у розвиток фармації (підготувати мультимедійну презентацію) 7. Діяльність Георгія (Юрія) Дрогобича (скласти хронологічну таблицю діяльності) 8. Історичні дані про Євпраксію Мстиславівну (опрацювати розділи наукового трактату «Мазі») 9. Діючі старовинні аптеки м.Львова (підготувати фотоальбом) 10. Видатні фармацевти аптеки «Під Чорним орлом» м.Львів (підготувати презентацію) 11. Від аптеки Міколяша до Галичфарму (підготувати презентацію) 12. Фармакопеї як обов'язковий нормативний документ у фармації (скласти хронологічну таблицю) 13. Нобелівські лауреати в галузі медицини (скласти таблицю з описом винаходів)
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Верхратський С.А. Історія медицини / С.А. Верхратський – К.: Здоров'я, 2011. – 352 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://gmu.ks.ua/wp-content/uploads/2019/09/Verhratskiy-S.-A.-Zabludovskiy-P.-YU.-Istoriya-meditsini.pdf 2. Ганіткевич Я.В. Історія української медицини в датах та іменах. – Л.: Б. в., 2004. – 364 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

	<p>http://shron1.chtyvo.org.ua/Hanitkevych_Yaroslav/Istoriia_ukrainskoi_medytsyny_v_imenakh_i_datakh.pdf.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Голяченко О.М., Ганіткевич Я.В. Історія медицини. – Тернопіль: Лілея, 2004. – 248 с. 4. Громовик Б. Фармація і фармацевти в етично-літературному вимірі: монографія / Богдан Громовик, Ірина Мірошнікова. – Львів: Простір-М, 2018. – 219 с. 5. Драч О.О., Борисенко Н.М. Історія медицини і фармації (від найдавніших часів до середини XVII ст.): навчальний посібник. Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2018. – 244 с. 6. Завод у моєму житті. Книга спогадів Том 2. 100 років АТ «Галичфарм» /уклад.: Д.С. Вох, О.С. Семеренко, С.І. Терещук. – Львів, 2011. – 214 с. 7. За роками роки...До 160-річчя фармацевтичного факультету Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: 1853-2013 / Б.С. Зіменковський, Т.Г. Калинюк, Р.Б. Лесик, С.В. Різничок, С.І. Терещук, Т.О. Терещук. – Львів: Ліга-Прес, 2013. – 504с 8. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.apteka.ua/article/126803 9. Історія медицини та фармації: навч. посіб. для студентів вищ. фармац. навч. закл. та фармац. ф-тів ВНЗ МОЗ України / А.А. Котвіцька, В.В. Горбаньов, О.О. Суріков та ін. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 168 с. 10. Історія медицини та фармації / З.М. Мнушко, І.О. Шевченко, О.В. Шевченко, Н.М. Скрильова, І.Л. Окерт. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2009. – 208 с. 11. Історія фармації України / Р.В. Богатирьова, Ю.П. Спіженко, В.П. Черних та ін. – Х.: Прапор, Вид-во УкрФА, 1999. – 799 с. 12. Посібник до вивчення курсу «Історія медицини» / П.М.Полушкін. – Д.: ДНУ, 2016. – 242 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://repository.dnu.dp.ua: 1100/upload/cd01488c10e047532387816735b53409Istoriya_medicini_1.P. 13. Професори Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: 1785–2009 / Б. Зіменковський, М. Гжегоцький, О. Луцик. – Львів, 2009. – 452 с. 14. Ступак Ф.Я. Історія медицини. – К.: Книга-плюс, 2016. – 176 с. 15. Сув'язь поколінь. Фармацевтичний факультет Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: 1853 – 2009. / Б.С. Зіменковський, Т.Г. Калинюк, Р.Б. Лесик, С.В. Різничок, С.І. Терещук, Т.О. Терещук. – Львів: Наутілус, 2009. – 532 с. 16. Сятиня М.Л. Історія фармації: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. – Львів, 2002. – 660 с. 17. Шегедин М.Б.,Мудрик Н.О. Історія медицини та медсестринства. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. – 328 с.
<p>Поточний та підсумковий контроль</p>	<p>Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів на семінарських заняття, тестування з використанням набору стандартизованих завдань, контролю обов'язкового виконання самостійної роботи у письмовому вигляді.</p> <p>Форми проведення поточного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у вигляді модульного контролю за 100 бальною системою з допомогою Google Classroom</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися</p>	<p>Використовується віртуальне навчальне середовище Google Classroom. Лекції та практичні заняття ведуться за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet .</p>

під час викладання курсу	Поточна комунікація з викладачем здійснюється в соціальних мережах Viber, WhatsApp, а також e-mail.																																																								
Необхідне обладнання	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																																								
Критерії оцінювання	<p style="text-align: center;">Схема нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="3">СМО</th> <th rowspan="3">ПМО</th> <th rowspan="3">ECTS</th> <th rowspan="3">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th>T1</th> <th>T2</th> <th>...Tn</th> <th>САП</th> <th>МК 1</th> <th>МО</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>73</td> <td>75</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>C</td> <td>добре</td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК - модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ЄКТС</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>За 100-бальною шкалою</th> <th>За національною шкалою</th> <th>За шкалою ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>0-89</td> <td>добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>добре</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td>задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>51-59</td> <td>задовільно</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35-50</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>0-34</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО	4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	90-100	відмінно	A	0-89	добре	B	70-79	добре	C	60-69	задовільно	D	51-59	задовільно	E	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																																												
Модуль 1																																																									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																																				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре																																																
За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS																																																							
90-100	відмінно	A																																																							
0-89	добре	B																																																							
70-79	добре	C																																																							
60-69	задовільно	D																																																							
51-59	задовільно	E																																																							
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																																																							
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F																																																							
Питання до підсумкового контролю	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія фармації як наука та предмет викладання. 2. Джерела та принципи вивчення історії людства і лікознавства. 3. Сутність терміну «фармація» та комплекс наук. 4. Історія походження терміну «аптека». 5. Зміст поняття «фармацевтична етика». 6. Розвиток медицини в період первісного ладу. 7. Медицина трипільців, скіфів, слов'янських племен. 8. Охорона здоров'я в державах стародавньої Месопотамії. 9. Медична допомога в стародавньому Єгипті. 10. Медицина стародавньої Індії. 11. Охорона здоров'я стародавнього Китаю. 12. Внесок стародавніх греків у всесвітню медицину. 13. Особливості розвитку медицини в арабських халіфатах. 14. Видатні лікарі-філософи: Гіппократ, Цельс, Гален. 15. Навчання Гіппократа про лікарську етику. Клятва Гіппократа. 16. Авіценна – найвидатніший вчений середніх віків. 17. Схоластична медицина Західної Європи часів середньовіччя. 18. Медицина Західної Європи епохи Відродження. 																																																								

	<ol style="list-style-type: none"> 19. Становлення монастирської медицини. Відомі монахи-лічці. 20. Євпраксія Мстиславівна та її трактат «Мазі». 21. Медична допомога в козацькому війську на Запорізькій Січі. 22. Особливості розвитку аптечної справи в Україні під час нової доби. 23. Роль Андрея Крупинського в розвитку медицини в Україні. 24. Становлення й розвиток вищої фармацевтичної освіти в Україні. 25. Історичні аспекти розвитку фармації в Галичині. 26. Напрямки розвитку фармації в незалежній Україні. 27. Державні програми покращення лікарського забезпечення населення. 28. Особливості функціонування фармацевтичної промисловості в Україні. 29. Фармацевти - науковці – лауреати Державної премії України. 30. Нобелівські лауреати в галузі медицини, фізіології і суміжних з ними наук. 31. Тенденції розвитку світових фармацевтичних систем.
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу